

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/5657. számú

törvényjavaslat

**a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII.
törvény módosításáról**

Előadó: Dr. Draskovics Tibor
igazságügyi és rendészeti miniszter

Budapest, 2008. május

2008. évi törvény

a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról

1. §

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 30. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon (14. §), különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként. Amennyiben a 23. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti közös vállalkozás létrehozásának célja vagy hatása a létrehozó vállalkozáscsoportok piaci magatartásának összehangolása, akkor az összefonódást a 17. § alapján kell elbírálni.”

2. §

A Tpv. 36. §-a (1) bekezdésének *f*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Gazdasági Versenyhivatal elnöke]

„*f*) irányítja a Gazdasági Versenyhivatal versenykultúrát és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúráját fejlesztő tevékenységét a verseny társadalmi elfogadottsága, a jogkövető magatartás, a versenybarát, illetve a tudatos fogyasztói döntéshozatalt biztosító szabályozási környezet elősegítése, valamint a fogyasztói tudatosság növelése érdekében. E feladatkörében gondoskodik különösen

fa) a versenypolitikával, valamint a fogyasztói döntéshozatallal és védelmével kapcsolatos tájékozottság növeléséről;

fb) a verseny, valamint a fogyasztói döntéshozatal közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulásról.”

3. §

A Tpv. 36. §-ának (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A Gazdasági Versenyhivatal elnöke a Gazdasági Versenyhivatalnak a magyarországi és európai közösségi versenykultúra fejlesztése, valamint a regionális versenyjogi intézményrendszer fejlesztésének előmozdítása érdekében létrehozott szervezeti egységét az alapító határozatban önálló jogi személyiséggel ruházhatja fel.”

4. §

A Tpv. a következő 36/A. §-sal egészül ki:

„36/A. § A Gazdasági Versenyhivatal főtitkára a Gazdasági Versenyhivatal elnökének irányítása alatt, a jogszabályoknak és a szakmai követelményeknek megfelelően vezeti a Gazdasági Versenyhivatal hivatali szervezetét. A főtitkár vizsgáló irodavezetői besorolású.”

5. §

A Tpvt. 43/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„43/A. § A Gazdasági Versenyhivatal a versenykultúra és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére – így különösen a versenyjog, a verseny- és fogyasztóvédelmi politika körébe tartozó tudományos-oktatási programok támogatására, versenyjoggal, verseny-, illetve fogyasztóvédelmi politikával foglalkozó szakemberek képzésére, a versenypolitikával, valamint a fogyasztói döntéshozatallal és védelmével kapcsolatos tájékozottság növelése érdekében végzett tájékoztatásra – jogosult felhasználni az előző két évben befolyt bírság teljes összege egy évre számított átlagának legfeljebb tíz százalékát. Az így rendelkezésre álló összegnek minden évben legalább akkora részét kell a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére felhasználni, amilyen arányt képviselnek a megelőző évben befolyt bírságban a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény megsértése miatt kiszabott bírságok. A tárgyévben e célból rendelkezésre álló, de fel nem használt összeg a következő évre átvihető és a versenykultúra, valamint a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére fordítható. A Gazdasági Versenyhivatal a versenyfelügyeleti eljárásokkal és ágazati vizsgálatokkal kapcsolatos feladatok ellátásához kapcsolódó kiadások fedezésére jogosult felhasználni az előző évben befolyt eljárási díj és eljárási bírság teljes összegét.”

6. §

(1) A Tpvt. 62. §-ának (1) bekezdése helyébe a következők rendelkezés lép:

„(1) Ha az eljárás a 24. § vagy a 25. § alapján kérelemre indul, a kérelmező négymillió forint eljárási díjat köteles fizetni, a kérelem benyújtásával egyidejűleg. Ha az eljáró versenytanács a 24. § alapján indított eljárásban a határozatot a 63. § (3) bekezdésének b) pontja alapján hozza meg, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül további tizenkettőmillió forint eljárási díjat kell fizetni. Az eljárásnak a 68. § (5) bekezdése alapján történő megszüntetése esetében a befizetett eljárási díj felét vissza kell téríteni az ügyfélnek. A 68. § (4) bekezdése alapján történő megszüntetés esetében az eljárás díjmentes.”

(2) A Tpvt. 62. §-ának (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyúttal e § a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A tanú igényelheti a megjelenésével szükségképpen felmerült költségek megtérítését. Erre a tanút kihallgatásának befejezése után figyelmeztetni kell.

(8) Az eljárás során felmerült költséget megállapító végzés ellen külön jogorvoslatnak (82. §) van helye, amely a végrehajtásra halasztó hatályú.”

7. §

A Tpvt. 63. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az elintézési határidő indokolt esetben legfeljebb hatvan nappal, a (2) bekezdés *a)* pontja szerinti esetekben két alkalommal, egyenként legfeljebb hatvan nappal, a (2) bekezdés *b)* pontja szerinti esetekben két alkalommal, egyenként legfeljebb száznyolcvan nappal, a (3) bekezdés *a)* pontja esetében húsz nappal meghosszabbítható. Erről – az eredeti határidő lejárta előtt – az érintetteket értesíteni kell.”

8. §

A Tpvt. a következő 78/A. és 78/B. §-sal egészül ki:

„78/A. § (1) Az eljáró versenytanács a bírság kiszabását mellőzi vagy a bírságot csökkenti azzal a vállalkozással szemben, amely e törvényben meghatározott módon felfedi a Gazdasági Versenyhivatalnak a 11. §-ba vagy az EK-Szerződés 81. cikkébe ütköző olyan versenytársak közötti megállapodást vagy összehangolt magatartást, amely közvetlenül vagy közvetve vételi vagy az eladási árak rögzítésére, a piac felosztására – beleértve a versenytárgyalási összejátszást is –, vagy termelési, eladási kvóták meghatározására irányul (a továbbiakban a 78/A. és 78/B. § alkalmazásában: jogsértés). A 78/A. és 78/B. § alkalmazásában vállalkozásnak minősülnek mindazon szervezetek is, amelyek döntése a 11. § alkalmazásában megállapodásnak minősül.

(2) A bírság kiszabása azzal a vállalkozással szemben mellőzendő, amely elsőként nyújt be erre irányuló kérelmet és szolgáltat olyan bizonyítékot,

a) amely a Gazdasági Versenyhivatalnak alapot szolgáltat arra, hogy a jogsértéssel kapcsolatban a 65/A. § szerinti vizsgálati cselekmény végzésére kapjon előzetes bírói engedélyt, feltéve, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a kérelem benyújtásának időpontjában nem rendelkezett elegendő információval a 65/A. § szerinti vizsgálati cselekmény bíróság általi engedélyezésének megalapozásához, illetve nem került még sor ilyen vizsgálati cselekményre;

b) amellyel a jogsértés elkövetése bizonyítható, feltéve, hogy a kérelem benyújtásának időpontjában a Gazdasági Versenyhivatal még nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy a jogsértést bizonyítsa, és egyetlen vállalkozás sem felel meg az a) pontnak.

(3) Kérelem alapján a bírság csökkentésének van helye, ha a vállalkozással szemben a bírság kiszabása nem mellőzhető és a vállalkozás olyan, a jogsértésre vonatkozó bizonyítékot ad át a Gazdasági Versenyhivatalnak, amely jelentős többletértéket képvisel a kérelem benyújtásának időpontjában a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezésére álló bizonyítékokhoz képest. A kérelem előterjesztésére legkésőbb az előzetes álláspont kézbesítését, illetve az iratbetekintés bármelyik ügyfélre nézve irányadó kezdő napját megelőző nap közül a korábban bekövetkező napon kerülhet sor.

(4) A bírság csökkentésének mértéke a (3) bekezdés szerinti feltételnek

a) elsőként megfelelő vállalkozás esetén 30-50 %-ig;

b) másodikként megfelelő vállalkozás esetén 20- 30 %-ig;

c) harmadikként vagy többediként megfelelő további vállalkozás esetén 20 %-ig terjedhet.

(5) Ha a vállalkozás olyan, a Gazdasági Versenyhivatal előtt nem ismert tényre vonatkozóan szolgáltat bizonyítékot a jogsértéssel kapcsolatban, amely közvetlen jelentőséggel bír a 78. § (3) bekezdése alapján a bírság összegének megállapításakor figyelembe veendő körülményekre vonatkozóan, az eljáró versenytanács a súlyosbító bizonyítékot nem veszi figyelembe a bizonyítékot szolgáltató vállalkozással szemben a bírság összegének meghatározásakor.

(6) A bírság mellőzésének, csökkentésének, illetve az (5) bekezdés alapján való meghatározásának további feltétele, hogy a vállalkozás

a) a jogsértésben való részvételét azonnal megszüntesse a kérelme benyújtását, illetve az (5) bekezdés szerinti esetben a bizonyíték szolgáltatását követően, kivéve az olyan jellegű és mértékű részvételét a jogsértésben, amely a Gazdasági Versenyhivatalnak a vállalkozással végzésben közölt álláspontja szerint szükséges lehet a 65/A. §-a szerinti vizsgálati cselekmény eredményes lefolytatásához; és

b) jóhiszeműen, teljes mértékben és folyamatosan együttműködik a Gazdasági Versenyhivatallal a versenyfelügyeleti eljárás befejezéséig.

(7) Azzal a vállalkozással szemben, amely eljárta annak érdekében, hogy másik vállalkozást a jogsértésben való részvételre kényszerítsen, nem mellőzhető a bírság kiszabása.

(8) Több vállalkozás közösen vagy egy vállalkozás több vállalkozás nevében nem nyújthat be bírság mellőzése, illetve csökkentése iránti kérelmet, illetve nem szolgáltathat bizonyítékot az (5) bekezdés alapján.

78/B. § (1) A Gazdasági Versenyhivatal a bírság mellőzése iránti kérelmet benyújtottnak tekintheti abban az esetben is, ha a kérelem benyújtásakor a törvényben előírt bizonyítékok nem kerültek átadásra (nem végleges kérelem). A nem végleges kérelem kiegészítésére ilyen esetben határidőt kell tűzni.

(2) Olyan ügyben, amelynek vonatkozásában az Európai Bizottság a versenyhatóságok hálózatán belüli együttműködésről szóló közleménye értelmében különösen alkalmas az eljárás lefolytatására, a vállalkozás előzetes kérelmet nyújthat be a Gazdasági Versenyhivatalhoz, ha a vállalkozás álláspontja szerint a Gazdasági Versenyhivatal jó helyzetben lehet ahhoz, hogy a közleménynek megfelelően eljárjon az ügyben. A Gazdasági Versenyhivatal az előzetes kérelem tárgyában információkat kérhet a vállalkozástól. Ha az ügyben a Gazdasági Versenyhivatal versenyfelügyeleti eljárást indít, felhívja a vállalkozást a bírság mellőzésének feltételét képező bizonyítékok benyújtására. Ha a vállalkozás a szükséges bizonyítékokat benyújtja, kérelmének a bírság mellőzésére való alkalmassága szempontjából az előzetes kérelem benyújtásának időpontját kell figyelembe venni.

(3) A kérelmeket beérkezési sorrendben kell elbírálni. A bírság mellőzése iránti kérelem annak elbírálásáig visszavonható. Az eljáró versenytanács a bírság mellőzése iránti kérelmet hivatalból bírság csökkentése iránti kérelemként is elbírálja, ha a kérelem alapján bírság mellőzésének nincs helye, a vállalkozás erre tekintettel kérelmét nem vonja vissza, és a kérelem a bírság csökkentésének megalapozására alkalmas lehet.

(4) Az eljáró versenytanácsnak a bírság mellőzéséről, illetve csökkentéséről való döntését a vizsgáló készíti elő. Ennek keretében megvizsgálja és véleményezi a kérelmet, és az eljáró versenytanács elé tárja a jogsértéssel kapcsolatosan a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezésére álló információkat.

(5) Ha a vállalkozás kérelme megfelel a 78/A. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek, az eljáró versenytanács végzéssel megállapítja, hogy a 78/A. § (2) bekezdésének a) vagy b) pontja alapján a bírság mellőzésének van helye a határozat meghozatalakor, feltéve, hogy a vállalkozás a 78/A. § (6) és (7) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelel. E végzésétől az eljáró versenytanács csak akkor térhet el a határozathozatal során, ha a vállalkozás a 78/A. § (6) bekezdésben foglalt feltételeknek nem felelt meg, illetve vele szemben a 78/A. § (7) bekezdésben meghatározott kizáró ok áll fenn. Az alaptalan kérelmet az eljáró versenytanács végzéssel elutasítja.

(6) Ha a vállalkozás kérelme megfelel a 78/A. § (3) bekezdésében foglalt feltételeknek, az eljáró versenytanács végzéssel megállapítja, hogy a 78/A. § (3) és (4) bekezdése alapján a határozat meghozatalakor a kérelmezővel szemben a bírság csökkentésének van helye, feltéve, hogy a vállalkozás a 78/A. § (6) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelel. E végzésétől az eljáró versenytanács csak akkor térhet el a határozathozatal során, ha a vállalkozás a 78/A. § (6) bekezdésben foglalt feltételeknek nem felelt meg. Az alaptalan kérelmet az eljáró versenytanács végzéssel elutasítja.

(7) Az eljáró versenytanács az (5) és (6) bekezdés szerinti végzéseket az elbírálásukhoz szükséges időt figyelembe véve haladéktalanul hozza meg. Az eljáró versenytanács a kérelmezőt meghallgathatja. Az eljáró versenytanács döntésére a versenyfelügyeleti eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni, azzal, hogy az (5), illetve (6) bekezdés alapján hozott bármely végzést csak a kérelmet benyújtó vállalkozással kell közölni. E végzések ellen külön jogorvoslatnak nincs helye.

(8) Az (5) bekezdés szerinti végzés meghozataláig a Gazdasági Versenyhivatal a mellőzés iránti kérelmet és a csatolt dokumentumokat kizárólag a kérelem elbírálásához, illetve a 65/A. § szerinti bírói engedély kérelmezéséhez használhatja fel, azokba csak az ügy vizsgálója, az eljáró versenytanács és a bíróság tekinthet be. A kérelem elutasítása, illetve visszavonása esetén a benyújtott kérelmet és dokumentumokat az esetlegesen készített másolatokkal együtt a Gazdasági Versenyhivatal a vállalkozás kérelmére az elutasító végzés közlésével egyidejűleg visszaszolgáltatja a kérelmező vállalkozásnak.

(9) A 78/A. és 78/B. § szerinti kérelmek formáját, részletes tartalmát, benyújtásának módját a Gazdasági Versenyhivatal által közzétett kérelem űrlap tartalmazza.”

9. §

A Tpv. 79. §-ának helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„79. § A bíróság összege a 24. § szerinti engedély iránti kérelem előterjesztésének elmulasztása esetén legfeljebb napi kettőszázezer forint.”

10. §

(1) A Tpv. 82. §-a (1) bekezdésének utolsó mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Jogorvoslati kérelmet – a végzés közlésétől számított nyolc napon belül – terjeszthet elő az ügyfél, valamint akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz, továbbá az, akivel a végzést e törvény alapján közölni kell.”

(2) A Tpv. 82. §-a (2) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Ha a jogorvoslati kérelem elkésett, vagy azt nem az arra jogosult terjesztette elő, vagy a támadott végzés ellen a törvény nem biztosít jogorvoslatot, az eljáró versenytanács a jogorvoslati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja. Az eljáró versenytanács a jogorvoslati kérelem érdemi elbírálása során a következőképpen rendelkezhet: a vizsgáló végzését helybenhagyja, megváltoztatja, megsemmisíti, illetve a megsemmisítéssel egyidejűleg a vizsgálat új eljárásra utasítja.”

11. §

(1) A Tpv. 85. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha a Gazdasági Versenyhivatal működése során észleli, hogy valamely közigazgatási döntés a verseny szabadságát sérti, a közigazgatási szervet a döntés módosítására vagy visszavonására felszólítja. A módosításra, illetve visszavonásra a Ket. 114. §-ának (2) bekezdésében foglalt korlátozásokat nem kell alkalmazni, továbbá a Ket. 114. §-a (3) bekezdésének

alkalmazásában nem minősül jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jognak az olyan előny, amely a verseny szabadságának korlátozásából származik.”

(2) A Tpv. 85. §-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A Gazdasági Versenyhivatal a verseny szabadságát sértő közigazgatási döntést hozó elsőfokú, valamint a másodfokon eljáró szervtől felvilágosítást kérhet a megtámadott döntéssel hasonló tárgyú eljárásokban hozott közigazgatási döntésekről. A Gazdasági Versenyhivatal a felvilágosítás alapján kérheti az abban megjelölt döntések számára történő megküldését.”

12. §

A Tpv. 86. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A 4. vagy a 6. § rendelkezéseinek megsértése miatt indított perekben az érdekelt fél a (2) bekezdésben foglaltakon túl a keresetben

a) követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését,

b) követelheti a kizárólag vagy elsősorban a jogsértésre használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel érintett áruk lefoglalását, meghatározott személyeknek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését,

c) követelheti továbbá a határozatnak a jogsértő költségére történő nyilvánosságra hozatalát. Nyilvánosságra hozatalon kell érteni különösen az országos napilapban, illetve az Internet útján történő közzétételt.”

13. §

A Tpv. 88. §-a a következő (5)–(12) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A 4. vagy a 6. § rendelkezéseinek megsértése miatt indított perekben az érdekelt – a polgári jogi igényeken felül – az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel kérheti biztosítási intézkedés elrendelését a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint, ha valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése iránti követelésének későbbi kielégítése veszélyben van; továbbá kérheti a jogsértő fél kötelezését banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak és iratainak közlésére, illetve bemutatására a fenti biztosítási intézkedés elrendelése céljából. Az érdekelt – amennyiben a 4. vagy a 6. §-okban foglalt rendelkezéseket feltételezeten sértő cselekmények folytatásához hozzájárul – a jogsértés abbahagyásának követelése helyett arra is kérheti a bíróságot, hogy a feltételezett jogsértőt biztosíték adására kötelezze. A biztosíték letételét a bíróság az érdekelt erre irányuló kérelme hiányában is elrendelheti, feltéve, hogy az érdekelt előterjesztett kérelmet a jogsértés abbahagyása iránt, és annak a bíróság nem ad helyt.

(6) Amennyiben a 4. vagy a 6. § rendelkezéseinek megsértése miatt indított perekben valamelyik fél tényállításait már elvárható mértékben valószínűsítette, a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti

a) a birtokában lévő okirat és egyéb tárgyi bizonyíték bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére;

b) banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közlésére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására.

(7) Előzetes bizonyításnak a per megindítása előtt helye van, amennyiben az érdekelt fél a 4. vagy a 6. §-ba ütköző magatartás tényét vagy annak veszélyét elvárható mértékben valószínűsítette. Az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében hozott határozat ellen fellebbezésnek van helye.

(8) A 4., illetve a 6. §-okban foglalt rendelkezések megsértése esetén ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtását megelőzően is előterjeszthető, amelyet a megyei bíróság (Fővárosi Bíróság) nemperes eljárásban bírál el. Az ideiglenes intézkedés iránti nemperes eljárásra e törvény, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény általános szabályai – a nemperes eljárás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel – megfelelően irányadók. Ha a kérelmező a 4. vagy a 6. §-okban foglalt rendelkezések megsértése miatt a pert a (9) bekezdésben foglaltak szerint megindította, a peres eljárás illetékeként a nemperes eljárásban lerótt illetéken felüli összeget kell megfizetni.

(9) A bíróság az ideiglenes intézkedés tárgyában soron kívül, legkésőbb az ilyen intézkedés iránti kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz. Az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat elleni fellebbezést a másodfokú bíróság soron kívül, legkésőbb a fellebbezés benyújtásától számított tizenöt napon belül bírálja el.

(10) A bíróság a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjesztett ideiglenes intézkedés - ideértve az (5) bekezdést is -, illetve az előzetes bizonyítás tárgyában hozott határozatát az ellenfél kérelmére hatályon kívül helyezi, ha a sértett fél a pert a 4. vagy a 6. §-okban foglalt rendelkezések megsértése miatt az ideiglenes intézkedéssel érvényesített vagy az előzetes bizonyítás által alátámasztani kívánt követelés tárgyában nem indította meg a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül. A bíróság az ideiglenes intézkedés, illetve az előzetes bizonyítást elrendelő határozat hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem tárgyában soron kívül, legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított tizenöt napon belül határoz.

(11) Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, az a rendkívül sürgős szükség esetének minősül, és erre figyelemmel az ideiglenes intézkedés - ideértve az (5) bekezdést is - elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Ha a késelem helyrehozhatatlan károkat okozna, vagy ha valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata, az sürgős esetnek minősül, és erre figyelemmel az előzetes bizonyítás elrendelésének kérdésében az ellenfél meghallgatása mellőzhető. Az ellenfél meghallgatásának mellőzésével hozott határozatot az ellenféllel a foganatósításkor kell közölni. A határozat közlését követően az ellenfél kérheti a meghallgatását és az ideiglenes intézkedést, illetve az előzetes bizonyítást elrendelő határozat megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését.

(12) A bíróság – az (5) bekezdés második és harmadik mondatában foglalt esetet kivéve – az ideiglenes intézkedés, valamint az előzetes bizonyítás elrendelését biztosítékadáshoz kötheti. Ha az e bekezdés, illetve az (5) bekezdés szerinti biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél igényét az előzetes bizonyítás tárgyában hozott végzést hatályon kívül helyező határozat, az ítélet vagy a pert befejező egyéb határozat jogerőre emelkedésétől vagy a per megszűnésétől számított három hónapon belül nem érvényesíti, a letevő a biztosíték visszaadását kérheti a bíróságtól.”

14. §

A Tpv. a következő 88/C. és 88/D. §-sal egészül ki:

„88/C. § E törvény 11. §-ába, illetve az EK-Szerződés 81. cikkébe ütköző, versenytársak közötti, az eladási árak közvetlen vagy közvetett meghatározására, a piac felosztására, termelési vagy eladási kvóták meghatározására irányuló versenyt korlátozó megállapodásban részes fél ellen indított, bármely polgári jogi igény érvényesítése iránti perben a jogsértésnek a jogsértő által

alkalmazott ár mértékére gyakorolt hatásának bizonyítása során – ellenkező bizonyításig – úgy kell tekinteni, hogy a jogsértés az árat tíz százaléknyi mértékben befolyásolta.

„88/D. § Az, akivel szemben a 78/A. § alapján a bírság kiszabása mellőzésre került, e törvény 11. §-ába, illetve az EK-Szerződés 81. cikkébe ütköző magatartásával okozott kár megtérítését megtagadhatja mindaddig, ameddig a követelés az ugyanazon jogsértésért felelős másik károkozótól behajtható. E szabály a károkozók együttes perlését nem gátolja. A bírságmellőzésben részesült károkozó felelőssége érvényesítése iránt indított pert a Gazdasági Versenyhivatal jogsértést megállapító határozatának felülvizsgálata iránt indított közigazgatási per jogerős befejezéséig fel kell függeszteni.”

15. §

A Tpv-t. a következő 93/A. §-sal egészül ki:

„93/A. § (1) Ha jogerős és végrehajtható versenyfelügyeleti határozat vagy a versenyfelügyeleti határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság jogerős és végrehajtható határozata megállapította, hogy a gazdasági társaság vagy szövetkezet (a továbbiakban együtt: gazdasági társaság) vételi vagy eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározásával, illetve a piac versenytársak által történő felosztásával jogszabálysértést követett el, és a gazdasági társaságot a határozatban bírsággal is sújtották, két évig nem lehet gazdasági társaság vezető tisztségviselője az a személy, aki a jogszabálysértéssel érintett időszakban a gazdasági társaság vezető tisztségviselője volt.

(2) A Gazdasági Versenyhivatal az (1) bekezdésben említett határozata bírósági felülvizsgálatának kezdeményezésére nyitva álló határidő lejártától, illetve annak bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság jogerős határozatának közlésétől számított nyolc napon belül a cégnyilvántartás adatai alapján külön végzéssel megállapítja az (1) bekezdés hatálya alá eső személyek körét. A végzést az érintett személyekkel és az érintett vállalkozásokkal kell közölni. A végzés ellen a közlésétől számított tizenöt napon belül külön jogorvoslatnak van helye, melyet a gazdasági társaság székhelye szerint illetékes megyei bíróság közigazgatási nemperes eljárásban bírál el.

(3) Nem terjed ki az (1) bekezdés szerinti jogkövetkezmény arra a vezető tisztségviselőre, aki a gazdasági társaságnak a jogszabályértésben való részvételét megalapozó döntés meghozatalában közvetlenül nem vett részt, illetve ha részt vett, az ellen tiltakozott. E bekezdés alkalmazásában nem minősül a döntésben való közvetlen részvételnek az, ha a vezető tisztségviselő magatartása csak közvetetten járulhatott hozzá a jogsértés elkövetéséhez; közvetett hozzájárulásnak minősül különösen a vállalkozás munkaszervezetének, belső felelősségi és ellenőrzési rendjének meghatározása. A vezető tisztségviselő döntésben való részvételének hiánya bizonyítottan tekintendő, ha igazolja, hogy a jogsértéssel érintett tevékenysége a vállalkozásnak nem tartozott a felelősségi, tevékenységi körébe, kivéve, ha a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok ennek ellenére a döntésben való közvetlen részvételét támasztják alá.

(4) A (3) bekezdésben meghatározottak alkalmazásának kizárólag az érintett vezető tisztségviselő által indított nemperes eljárásban hozott bírósági határozat alapján van helye.

(5) A (4) bekezdés szerinti nemperes eljárás a (2) bekezdés alapján hozott külön végzés jogerőre emelkedésétől, illetve jogorvoslat kezdeményezése esetében a közigazgatási nemperes eljárás jogerős elbírálásától számított hatvan napon belül indítható meg, a gazdasági társaság székhelye szerint illetékes megyei bíróság előtt.

(6) A nemperes eljárás során a kérelmező indítványára a bíróság kötelezi a Gazdasági Versenyhivatalt annak megjelölésére, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban beszerzett bizonyítékok mely személyek tevőleges részvételét bizonyítják a jogsértés elkövetésében; nyilatkozatával egyidejűleg a Gazdasági Versenyhivatal az ügy iratait is köteles a bíróságnak továbbítani.

(7) Az (1) bekezdés szerinti tilalom a (4) bekezdés szerinti nemperes eljárás megindítására nyitva álló idő lejártakor lép hatályba, illetve a nemperes eljárás megindítása esetében annak jogerős befejezésekor.

(8) A (4) bekezdés szerinti nemperes eljárásban hozott érdemi határozatot a Gazdasági Versenyhivatallal is közölni kell. A határozat jogerőre emelkedését követően a Gazdasági Versenyhivatal köteles ellenőrizni a cégnyilvántartás adataiból, hogy az (1) bekezdés szerinti jogkövetkezmény hatálya alá eső vezető tisztségviselő megbízatása megszüntetésre került-e az érintett vállalkozásnál. Ha az érintett vezető tisztségviselő megbízatása nem került megszüntetésre, a Gazdasági Versenyhivatal a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárását kezdeményezi.”

16. §

Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Ártv.) 16. §-ának *c)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a § a következő *d)* ponttal egészül ki:

[A hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértése esetén a hatósági ár megállapítója határozattal]

„*c)* bírságot szab ki a hatósági árakra vonatkozó rendelkezéseket megsértő vállalkozással szemben. A bírság legkisebb összege a jogsértő magatartással elért anyagi előny, maximális mértéke pedig annak kétszerese,

d) a 7. § (3) bekezdése szerinti rendelkezések megsértése esetén az 1997. évi CLV. törvény alapján fogyasztóvédelmi bírság kiszabása kezdeményezhető.”

17. §

(1) A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 187. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Biztosítási intézkedés rendelhető el az olyan követelés érdekében, amely iránt belföldi bíróságnál]

„*b)* szabadalombitorlás, használati mintaoltalom bitorlása, mikroelektronikai félvezető termék topográfijára vonatkozó oltalom bitorlása, növényfajta-oltalom bitorlása, védjegybitorlás, földrajzi árujelző-oltalom bitorlása, formatervezési mintaoltalom bitorlása, kiegészítő oltalmi tanúsítvány bitorlása, szerzői jog megsértése miatt, vagy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 4. és 6. §-ában foglalt rendelkezések megsértése miatt eljárást indítottak, az irányadó külön törvényekben meghatározott feltételekkel,”

(2) Az igazságügyi szakértői kamaráról szóló 1995. évi CXIV. törvény 24. §-a (1) bekezdésének második mondata hatályát veszti.

18. §

(1) E törvény - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - 2008. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 6. §-ának (2) bekezdése 2008. szeptember 15-én lép hatályba.

(3) Az 1. §-ban, a 6. § (1) bekezdésében és a 9. §-ban foglalt rendelkezéseket az e törvény hatályba lépését követően megvalósított összefonódások esetében kell alkalmazni.

(4) A 6. § (2) bekezdésében, a 7. §-ban és a 10. §-ban foglalt rendelkezéseket az e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(5) A 8. §-ban foglalt rendelkezéseket azokban az ügyekben kell alkalmazni, melyekben a kérelmet e törvény hatályba lépése után terjesztették elő.

(6) A 12-13. és a 15-17. §-ban foglalt rendelkezéseket az e törvény hatályba lépését követően elkövetett jogszabálysértések esetében kell alkalmazni.

(7) A 14. §-nak a Tpv. 88/C. §-át megállapító részét az e törvény hatályba lépését követően indított polgári perekben kell alkalmazni.

(8) A 14. §-nak a Tpv. 88/D. §-át megállapító részét az e törvény hatályba lépését követően tanúsított károkozó magatartások esetében kell alkalmazni.

(9) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Tpv. 85. §-ának (2) bekezdésében a „hat hónap elteltével” szövegrész helyébe az „egy év elteltével” szövegrész lép.

(10) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) a Tpv. 67. §-a (2) bekezdésének c) pontja;

b) a Tpv. 78. §-ának (8) bekezdése

c) az Ártv. 3–6. §-a

d) az Ártv. 18. §-a

19. §

E törvény 1-17. §-a és 18. §-ának (10) bekezdése 2008. szeptember 16-án hatályát veszti. Ez a § 2008. szeptember 17-én veszti hatályát.

INDOKOLÁS

a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslathoz

Általános indokolás

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) a gazdasági jog egyik alaptörvénye. E törvény a legelemibb normáit fekteti le annak, hogy a vállalkozásoknak miként kell viselkedniük a gazdasági életben: tisztességesen és versengően. Gazdasági alaptörvény jellegéből következően fontos, hogy a versenytörvény mindig pontosan és gyorsan igazodjon az életviszonyok változásaihoz. A gazdasági élet tisztaságának érdekében biztosítani kell, hogy azokkal a vállalkozásokkal szemben, amelyek megszegik a versenytörvényt, hatékony szankciók álljanak rendelkezésre, továbbá azt, hogy egy megfelelő eszközzel bíró Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) vehesse fel a küzdelmet a jogsértőkkel szemben. Mindez a tisztességesen versengő vállalkozások védelme érdekében szükséges, ami végső soron a vevők, a fogyasztók javát szolgálja.

A fentiek biztosítása érdekében a Javaslát célja általánosságban a jogérvényesítés eszközeinek bővítése és javítása a versenyjog területén. E célkitűzést három szabályozási javaslatcsoporttal kívánja elérni.

1. A kartellek elleni fellépéshez kapcsolódó módosítási javaslatok

A legsúlyosabb versenyjogi jogsértés a kartell. A kartellezők titkolják versenykorlátozó megállapodásukat, rejtett tranzakciókat valósítanak meg, ezzel gazdasági működésük egy részét átláthatatlanná teszik, ami a gazdasági folyamatok átláthatóságát is rontja. Azokban az esetekben, mikor a kartellező magatartás valamely üzlet megszerzéséhez kapcsolódik (pl. közbeszerzések), korrupcióval is összefonódhat a kartell. Ezért a kartellek felszámolása, s ennek révén a gazdasági élet tisztábbá tétele fontos közérdek, különösen akkor, ha közpénzek elköltése is érintett.

A Javaslát a kartellek felszámolása céljával a következő konkrét módosítási javaslatokat teszi:

- növelné a kartellektől való visszatartó erőt, ha a vállalkozások bírságolása mellett a Tpv. a vezető tisztségviselők személyes jogi felelősségét is megteremtené;
- szintén ebbe az irányba hatna a magánjogi jogérvényesítés könnyebbé tétele a kartellezéssel okozott kárnak polgári perekben történő bizonyításának egyszerűbbé tételével (vélelem a jogsértés árra gyakorolt hatása tekintetében);
- a kartellek felderítését szolgálja az ún. engedékenységi politika, amelynek részletei – a jelenlegi közleményi szinttől eltérően – a Tpv.-ben lennének szabályozva;
- az engedékenységi politika hatékony alkalmazhatóságát segítené elő, hogy az engedékenységekben részesülő vállalkozások számára kedvezőbb felelősségi szabály kerülne megállapításra.

Az engedékenységi politika kapcsán hangsúlyozandó, hogy javítaná az engedékenység intézményének megismerhetőségét, valamint növelné a jobbiztonságot és a kiszámíthatóságot is, ha az engedékenységi politika részletesebb szabályai bekerülnének a Tpv.-be.

2. A versenyjogi jogsértésekhez kapcsolódó jogkövetkezményeket és szankciókat érintő javaslatok

A Javaslat módosítani javasol bizonyos, a versenyjog területén alkalmazható szankciókat, jogkövetkezményeket. A módosítások három alcsoportba sorolhatók: a jogkövetkezmények alkalmazhatósága feltételrendszerének megváltoztatása, az alkalmazható jogkövetkezmények körének bővítése, szankciók súlyosbítása. E körben a Javaslat az alábbi konkrét javaslatokat teszi.

A fúzióengedélyezési szabályok körében a jogkövetkezmény (tiltás) alkalmazhatóságának feltételeit változtatná meg a Javaslat, úgy, hogy – összhangot teremtve a közösségi joggal – az erőfölény tesztnek az ún. hatékony verseny teszttel történő felváltására tesz javaslatot.

A Tpv-t.-be ütköző bizonyos tisztességtelen versenycselekményeket (üzleti titok védelmét biztosító, valamint jellegbitorlást tilalmazó tényállások) elkövetőkkel szemben érvényesíthető igények körét a Javaslat kiszélesítené, valamint az eljárást biztosító eljárásjogi rendelkezéseket iktatna be a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvhez és a szellemi tulajdonjogok védelméről szóló hatályos magyar jogszabályokhoz hasonlóan.

A Javaslat fúziós ügyekben az engedélykérés elmulasztása esetén kiszabható bírság összegének megemelését célozza.

3. A Gazdasági Versenyhivatal hatáskörét, feladatait, belső szervezetét és eljárási szabályait érintő javaslatok

A versenyjogi szabályok érvényesítésére hivatott GVH hatáskörének, feladatainak, belső szervezetének, eljárásának egyes részletszabályait is módosítja a Javaslat a hatékonyabb, eredményesebb jogérvényesítés és feladatellátás lehetővé tétele érdekében.

Az e körbe sorolható javaslatok a következők:

- a hatósági árakkal kapcsolatos GVH hatáskörök átadása;
- a bejelentő jogorvoslati jogának szélesítése;
- a gazdasági verseny szabadságát sértő közigazgatási döntések GVH általi megtámadhatóságára vonatkozó szabályok módosítása;
- a versenykultúra fejlesztéssel kapcsolatos szabályok módosítása;
- főtitkári feladatkör létrehozása;
- eljárási határidő hosszabbítása az ún. fogyasztós ügyekben;
- eljárási költségek megállapításával kapcsolatos jogorvoslat lehetővé tétele;
- fúziós eljárási díjak emelése.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

Az Európai Közösség a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, a Tanács 139/2004/EK rendeletének 2004. május 1-i hatálybalépésével tért át a korábban közösségi szinten is alkalmazott gazdasági erőfölény-tesztről a „verseny jelentős csökkenése” tesztre, melyet a nemzetközi versenyjogi irodalom ún. SLC-tesztnak nevez a Substantial Lessening of Competition kifejezés rövidítéséből eredően, illetve amelyet a közösségi versenyjog gyakran a Significant Impediment of Effective Competition (SIEC) kifejezéssel helyettesít. Mivel az Európai Unióban és egyre több tagállamában alkalmazott gyakorlat átvétele Magyarország számára is indokolt, a Tpv. 30. §-ának (2) bekezdését összhangba kell hozni a közösségi jogi rendelkezésekkel.

Az SLC-teszt szerint az engedélyezésről szóló döntéskor az a meghatározó szempont, hogy az összefonódással együtt jár-e a verseny jelentős csökkenése. A verseny csökkenésének minősül a verseny fennmaradása, kialakulása vagy fejlődése valószínűségének csökkenése.

Az SLC-teszt a gazdasági erőfölény-teszthez képest lehetővé teszi egyrészt a gazdasági erőfölényt nem létrehozó (megerősítő) összefonódások megtiltását, ha azok jelentősen csökkentik a versenyt, másrészt az erőfölényt létrehozó (megerősítő) összefonódások engedélyezését, ha azt a hatékonyság javulása ellensúlyozza.

Az előzőek szerinti változtatástól, vagyis az erőfölény tesztet felváltó SLC-teszt bevezetésétől függetlenül egyúttal indokolt az érintett bekezdésből elhagyni a nehezen értelmezhető és a gyakorlatban sohasem alkalmazott „vagy annak jelentős részén” szövegrészt. Ezt a – szintén a közösségi jogból átvett – fordulatot korábban is csupán közösségi dimenzióban lehetett volna értelmezni; azaz csak a közösségi léptékű összefonódások esetében merülhet fel aggály az olyan összefonódásokkal szemben, melyek jelentősen akadályozzák a hatékony versenyt a közös piacon vagy annak egy jelentős részén (pl. egy tagállam egészében). Nemzeti szintű szabályozás esetében, mint amilyen a Tpv. is, helyesebb, ha az érintett piac egészére ható összefonódás vonatkozásában határoz meg a törvény ilyen kritériumokat.

A 2. §-hoz

A Tpv.-t módosító 2005. évi LXVIII. törvény 2005. november 1-jével törvénybe iktatta – a törvény 36. §-a (1) bekezdésének új *f*) pontjaként – a GVH elnökének a versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos feladatait és felelősségét.

A GVH elnöke 2005-ben a versenykultúra fejlesztésében a GVH-ra háruló feladatok házon belüli koordinálása, illetve végrehajtása érdekében önálló szervezeti egységet hozott létre Versenykultúra Központ (a továbbiakban: VKK) néven. A VKK, mint részjogkörű költségvetési egység létrehozása nemcsak a feladatok koncentrált ellátását, hanem a Tpv. 43/A. §-ában meghatározott pénzeszközök elkülönült, átlátható felhasználását is biztosítja.

A VKK nyilvános munkaterv alapján működik, amely a GVH szakmai háttérére építő, a versenykultúra fejlesztésének célját szolgáló tevékenységek mellett azokat a programokat is tartalmazza, amelyek megvalósításában a GVH más szervezetek munkájára számít, a rendelkezésre álló pénzügyi forrásból pénzügyi, illetve szükség szerint szakmai támogatást is nyújtva ehhez.

A versenykultúra fejlesztésének fogalma magában foglalja a fogyasztói kultúra versenyjogi szempontú fejlesztését, a fogyasztói tudatosság növelését is. A Tpv. maga is érinti a verseny tisztességének a vállalkozások és a fogyasztók közötti vetületét, a fogyasztói döntéshozatal folyamatát. Ennek indoka az, hogy a verseny egyben a fogyasztói érdekek védelmének hatékony eszköze, a fogyasztói döntések szabadsága pedig hozzájárul a verseny hatásosságához. Mindezekre való tekintettel indokolt, hogy a Tpv. 36. §-a (1) bekezdésének *f)* pontja is rögzítse – a versenykultúrához kapcsolódóan – a Gazdasági Versenyhivatal fogyasztói kultúra fejlesztéséért való felelősségét és e felelősség lényegi tartalmi elemeit.

A 3. §-hoz

A Tpv. 36. §-ának (7) bekezdése a VKK-t (mint az e célok előmozdítása érdekében létrehozott szervezeti egységet) a magyarországi versenykultúra, valamint a regionális versenypolitikai feladatok felelőssévé teszi, amely – indokolatlanul – szűkítő értelmezésre is lehetőséget ad. A magyarországi versenykultúra ugyanis az európai uniós csatlakozás óta – más területekhez hasonlóan – a közösségi versenykultúra szerves része, fejlődése egyben a közösségi szintű versenykultúra (és fogyasztói kultúra) fejlődését jelenti, s ez például nemcsak a közösségi versenyjoggal, versenypolitikával, illetve fogyasztóvédelmi politikával kapcsolatos ismeretterjesztő munkában vagy akár a tudományos projektek szükségszerű közösségi háttérében testesül meg, hanem nem nélkülözheti e körben az uniós együttműködést sem. Ebből következően a Tpv. 36. §-a (7) bekezdésében a magyarországi mellett az európai közösségi versenykultúra fejlesztése is nevesítésre kerül. E tevékenység keretében pl. olyan programok is szervezhetők Magyarországon – az Európai Bizottság finanszírozásában – melynek keretében uniós tagállamok bírái képezhetők a közösségi versenyjog alkalmazása terén.

A 4. §-hoz

Egy közigazgatási szerv hatékony működésének biztosításában központi szerep hárul a hivatalszervezési teendőket ellátó, az elnök közvetlen irányítása alatt dolgozó hivatalvezetőre. Erre tekintettel szükségessé vált, hogy más közigazgatási szervek jogállását, illetve szervezetét-működését szabályozó törvényekhez hasonlóan a Tpv.-ben is kerüljön rögzítésre a GVH főtitkárának nevezett hivatalvezető feladata és felelőssége a hivatali szervezet irányításában. A módosítás a gyakorlatban nem hozna változást a GVH hivatali szervezetének működésében, mivel azzal egy tartalmilag, funkcionálisan jelenleg is élő gyakorlat formális törvénybe foglalása valósul meg. A főtitkár jogállása a javasolt módosítás szerint a vizsgáló irodavezetőkével azonos, vagyis a főtitkárra a vizsgáló irodavezetőkre vonatkozó rendelkezések (pl. munkáltatói jogok gyakorlása, összeférhetetlenség, vagyonynyilatkozat, pótszabadság, illetmény, képesítési követelmények) irányadóak.

Az 5. §-hoz

A Tpv. 2005. november 1-jével beiktatott új 43/A. §-a a versenykultúra fejlesztésére fordítható forrásokról rendelkezik. Eszerint a GVH a versenykultúra fejlesztésére jogosult felhasználni az előző évben befolyt bírság teljes összegének legfeljebb öt százalékát.

A Tpv. 43/A. §-ának értelmében tehát a GVH – a VKK útján – éves szinten az előző évben befolyt bírság teljes összegének legfeljebb öt százalékát fordíthatja a versenykultúra fejlesztésére. E pénzüsszeg felhasználása során fontos, sőt a GVH által szervezett versenykultúra fejlesztő programok mellett döntő szerepet töltenek be azok a programok, amelyekkel a GVH minél több

„külső” szervezetnek a versenykultúra fejlesztésébe és terjesztésébe való bekapcsolódását kívánja előtérbe állítani, s amelyekhez az említett szervezetek pályázati úton nyerhetnek támogatást. A támogatott programok között nagy számban szerepeltek/szerepelnek hosszabb távra szóló kutatási, illetve oktatási projektek, de a GVH által kezdeményezett kutatási (pl.: a verseny, a versenytörvény és a GVH ismertségét vizsgáló felmérés vagy a magyar gazdaságban tapasztalható verseny feltételeinek és állapotának figyelemmel kísérését célzó empirikus kutatás) és egyes más (pl.: idegen nyelvű szakirodalmi mű fordítása és megjelentetése) programok is – jellemzően – egy éven átnyúló megvalósítási időszakot ölelnek (vagy lehetőség szerint ölelnének) fel.

A törvényben foglalt finanszírozási megoldás kedvezőtlenül érinti a VKK feladatainak tervezhetőségét, mivel az előző évben befolyt bírság teljes összegének pontos nagysága leghamarabb az év elején áll rendelkezésre. Másrészt, tekintettel arra, hogy a kiszabásra kerülő bírságok összege és azok végrehajtása több, a GVH által csak részben befolyásolható vagy alakítható tényező függvényében alakul (pl.: mely ügyek zárulnak bírság kiszabásával abban az évben, kéri-e a végrehajtás felfüggesztését és azt hogyan bírálja el a bíróság, ideértve az esetleges jogorvoslatokat is, de említhetjük a végrehajtás sikerességét is), a versenykultúra-fejlesztő tevékenységre rendelkezésre álló források nem kalkulálhatók előre és ez nemcsak azt eredményezi, hogy a VKK feladatai – költségvetési szempontból – legfeljebb az adott évre vonatkozóan tervezhetők, de évről-évre a rendelkezésre álló források meglehetősen egyenetlenségét is maga után vonja. Harmadrészt, a kizárólag egy költségvetési évre szorítkozó tervezés – illetve az, hogy az államháztartási előírások értelmében a következő év(ek)re áthúzódóan csak korlátozottan vállalható fizetési kötelezettség – az akadályát képezi a több éves kifutású programok megvalósításának, illetve támogatásának.

A VKK versenykultúra-fejlesztő feladatai között többségében vannak azok, amelyek – különösen a magyarországi verseny- és fogyasztói kultúra fejlettségének jelenlegi állása mellett – évről-évre ismétlődő vagy folyamatos jelleggel napirendre kellene, hogy kerüljenek.

Mivel a Tptv. hatályos 43/A. §-a alapján a GVH éves szinten az előző évben befolyt bírság teljes összegének mindössze legfeljebb öt százalékát fordíthatja a versenykultúra fejlesztésére, azokban az években, amikor a megelőző évben – a már említett okokból, a GVH által csak részben befolyásolható vagy alakítható módon – alacsonyabb bírságösszeg folyik be, a versenykultúra-fejlesztő tevékenységre fordítható források még (az esetlegesen korábbi évben már megkezdett és sikeresen folytatott) „törzsfeladatok” ellátására sem lehetnek elegendők. A rendelkezésre álló források bizonytalansága egyúttal bizonytalanná, sőt évről-évre váltakozóvá teheti azt is, hogy a GVH-nak mennyiben áll módjában külső szervezetek versenykultúra-fejlesztő munkájának támogatása.

A hivatal által kiszabott és adott évben befolyt bírságösszeg nagysága ugyanis a GVH esetében erősen fluktuál, közel sem tekinthető – még nagyságrendjét illetően sem – állandónak. Így a befizetett bírság összege 2004-ben 1.084,9 millió Ft, 2005-ben 6.322 millió Ft, 2006-ban 8.386,2 millió Ft volt, de a növekvő tendencia nem törvényszerű, amit jól szemléltet az is, hogy a GVH által kiszabott versenyfelügyeleti bírságok összege 2004-ben 8.888,9 millió Ft, 2005-ben 3.353,5 millió Ft, 2006-ban 11.681,2 millió Ft volt. Ez a változékonyság, bizonytalanság, illetve részben a tervezési anomáliák is kezelhetők, orvosolhatók azzal, ha a törvény a versenykultúra fejlesztésére fordítható keretet nem legfeljebb öt, hanem tíz százalékban jelöli meg, és annak alapja nem kizárólag az előző évben befolyt bírság összege, hanem több (legalább a két) megelőző év átlaga alapján kerül számításra. Ez a módosítás hozzájárulna ahhoz, hogy a GVH versenykultúra-fejlesztő feladatának ellátásához minden évben elegendő forrás álljon rendelkezésre.

A hosszabb távú programok megvalósításához, illetve támogatásához szükséges lenne az is, hogy az adott évben fel nem használt, de kötelezettségvállalással terhelt összegek a következő

évre/évekre is átvihetők legyenek (ez a megoldás egyúttal a forrásösszegek évről-évre történő hullámszerűségét is ellensúlyozhatja, elősegítve a gazdálkodás egyensúlyát). Ez főként a kutatási projekteknél, de egyes oktatási (az oktatási év nem a költségvetési évhez igazodik), illetve más időigényesebb (pl. idegen nyelvű szakkönyv fordítása, kiadása) kezdeményezéseknél is jelentőséggel bír.

A versenykultúra fejlesztésre fordítható pénzüsszegek jogszerű felhasználásának ellenőrzését segíti, hogy a Javaslat nemcsak a felhasználási célt (a versenykultúra, valamint a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztése) határozza meg, hanem azokat a tevékenységeket is, amelyeket a GVH e körben végezhet.

A 6. §-hoz

A GVH összefonódások engedélyezésével kapcsolatos eljárási díjainak emelését az utolsó emelés óta eltelt időszakban elszenvedett értékvesztés, illetve a GVH fúzió-elbírálással kapcsolatos munkájának nagyobb erőforrás igényessége indokolja.

Az eljárási díjak több mint hat éve, 2001. február 1-jével emelkedtek utoljára. Az eljárási díjak nem csupán reálértékükből vesztek 2001 óta, de a GVH fúzió-elbírálási gyakorlata is megváltozott. Az Európai Bizottság és a világ vezető versenyhivatalainak gyakorlatát követve a GVH is növelte a közgazdasági elemzés szerepét a fúziókontrollban. A hivatal igyekszik az általa elérhető döntési alternatívákat közgazdaságilag elemezni, empirikusan-kvantitatívan vizsgálni. Ennek jegyében hozta létre 2006. szeptemberében a vezető közgazdász funkcióját. A döntéshozatal közgazdasági érzékenységének növelése lehetővé teszi, hogy a GVH a mérlegelni kívánt fúzió ténylegesen várható hatásai alapján hozza meg döntését, ami várhatóan a társadalmi-gazdasági jólét nagyobb növekedését eredményezi. Ugyanakkor a közgazdasági modellezés, a döntések esetlegesen adatelemzéssel, piackutatással történő alátámasztása megdrágítja az eljárást, vagyis a hatósági döntések színvonalának javítása nagyobb finanszírozási igényt teremt.

A Tptv. 2005. november 1-jei módosításával 50 %-kal (10 milliárd forintról 15 milliárd forintra) emelkedett a fúziós fejezet bejelentési küszöbszáma. A küszöbérték felemelésére – amely európai uniós szinten jelenleg az egyik legmagasabbnak számít – az inflációs változások követése és a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkenése érdekében került sor. A változás következtében a GVH fúziós ügyeinek a száma lecsökkent, ugyanakkor át is strukturálódott: a kisebb jelentőségű ügyek, amelyek vizsgálata korábban sem igényelt jelentősebb erőforrás- és időráfordítást, elmaradtak, a GVH munkája a nagyobb volumenű tranzakciók, a nagyobb gazdasági súlyt képviselő piaci szereplők összefonódásainak vizsgálatára összpontosul, lehetőséget teremtve a korábbiaknál alaposabb – nemcsak idő-, hanem erőforrások és információszükséglet tekintetében költségigényesebb – elemzésekre.

A javaslat e §-ának (2) bekezdése technikai jelleggel módosítja a Tptv. 62. §-ának (7) bekezdését. A változtatások oka egyrészt az, hogy a szakértői díjak meghatározásában irányadó szabályozási felhatalmazást ma már nem az eljárási törvények adják meg alkalmazandóvá téve egyúttal a rendeleti szintű szabályokat, hanem maga a szakértői tevékenységről szóló törvény. Így a hatályos utalás fölösleges. Másrészt azoknak az eljárási költségeknek a köre, melyekről indokolt lehet külön végzést hozni, a Ket. alapján szélesebbé vált, ezért ezt a versenytörvénynek is követnie kell.

A 7. §-hoz

A törvény III. fejezetébe ütköző magatartások (ezzel egy tekintet alá esnek majd az „UCP irányelvet” átültető szabályok is) miatt indított ügyek esetében javasolt megteremteni annak lehetőségét, hogy a bonyolultabb esetek elbírálására hosszabb idő álljon rendelkezésre. A hatályos szabályok szerint az ilyen ügyekben az elintézési határidő kilencven nap, ami hatvan nappal meghosszabbítható. A Javaslat azt indítványozza, hogy a hosszabbításra két esetben is sor kerülhessen, annak érdekében, hogy az összetettebb vizsgálatok lefolytatására kellő idő álljon rendelkezésre.

A 8. §-hoz

A kartell megállapodások a piacgazdaság működését különösen károsan befolyásolják, mivel a versenyt korlátozzák, vagy akár teljesen kizárják és ezen keresztül növekvő árakhoz és/vagy csökkenő fogyasztói választási lehetőségekhez vezetnek. A kartellező vállalkozások tevékenysége végső soron a versenyképesség elvesztését és a foglalkoztatottság csökkenését is eredményezheti, így az egész gazdaság fejlődését negatívan befolyásolja.

A kartell megállapodások sajátossága a titokban történő megvalósulás. A kartell tagjai igyekeznek a tevékenységüket bizonyítékok hátrahagyása nélkül folytatni, a kartellezéssel kapcsolatos bizonyítékokat törekszenek a hatóság elől elrejtteni vagy megsemmisíteni. Bár a GVH-nak széles körű vizsgálati jogosítványai vannak, ezek sokszor kevésnek bizonyulnak egy igazán jól szervezett kartell feltáráshoz. Éppen ezért a kartellekkel szembeni harc eredményességének biztosításában kiemelt jelentősége van annak, hogy a GVH a kartellezésben részt vevő vállalkozások „hallgatásának megtörésével” hozzájusson a kartellel kapcsolatos bizonyítékokhoz, amelyek alapján képes versenyfelügyeleti eljárást lefolytatni, illetve a jogsértést bizonyítani. Ezt a célt szolgálja az ún. engedékenységi politika, amely a nemzetközi versenyjogi gyakorlatban széles körű hagyományokkal rendelkezik és 2003-tól a GVH is alkalmazza.

Az engedékenységi politika lényege, hogy a GVH biztosítja, hogy a kartell feltárában hatékonyan közreműködő, a jogsértést alátámasztó információkat és bizonyítékokat átadó vállalkozások a versenyfelügyeleti eljárás végén az egyébként rájuk kiszabandó bírság egésze vagy egy része alól mentesülhetnek. Az engedékenységi politika tehát a hatósággal történő együttműködő magatartás elősegítésére szolgál. Az engedékenységi politika háttérében az a megfontolás áll, amely szerint a kartellek feltáráshoz és megszüntetéséhez fűződő közérdek fontosabb és nagyobb hasznot hoz a társadalom és a fogyasztók számára, mint a vállalkozás megbüntetéséhez fűződő érdek.

Jelenleg a GVH az engedékenységi politika kereteit és részletszabályait a GVH elnöke és a GVH Versenytanácsának elnöke által kiadott közleményben szabályozza. (A GVH elnökének és a GVH Versenytanácsa elnökének 3/2003. számú közleménye a kartellek feltárást segítő engedékenységi politika alkalmazásáról.) Az engedékenységi közlemény jogszabályi alapját a Tpv. 78. §-ának (8) bekezdése teremti meg, amely kimondja, hogy a GVH a Tpv. 11. §-ába ütköző, titkolt megállapodások hatékony felderítése érdekében engedékenységi politikát alakíthat ki, amelynek keretében meghatározhatja, hogy milyen elvek alapján, illetve milyen mértékben kerülhet figyelembevételre a jogsértés felderítésében hatékonyan közreműködő jogsértő vállalkozás eljárást segítő együttműködő magatartása a bírság kiszabásáról hozott döntés mérlegelésekor.

A hatályos Tpv. szerint az engedékenységi politika feltételeit közleményben kell meghatározni. Bár a közleményi szintű szabályozás átlátható és teljes körű tájékoztatást ad a GVH egy adott kérdésben irányadó gyakorlatáról, hátránya, hogy a közleményben foglalt szabályok nem kötelező erejűek. (A Tpv. 36. §-ának (6) bekezdése szerint a GVH által kiadott közleménynek kötelező ereje nincs, rendeltetése a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése.)

Mindeddig megfelelő volt az engedékenységi politika kereteinek közleményi szinten való rögzítése, azonban – a jogbiztonság növelése iránti igényre tekintettel – indokoltnak tűnik, hogy az engedékenység feltételei törvényi szinten is szabályozva legyenek.

Egyrészt a GVH az üzleti szféra részéről is többször szembesült azzal az elvárással, hogy az engedékenységi politika keretei kötelező erejű jogforrásban legyenek meghatározva, ne pedig csupán a GVH-ra nézve nem kötelező erejű közleményben. Bár az engedékenységi politika gyakorlati működtetése során nem merültek fel a közleményi szintű szabályozásból fakadó problémák, jogosnak tekinthető a vállalkozások azon irányú igénye, hogy a GVH-val való együttműködésük esetén törvényi garanciát kapjanak a számukra kilátásba helyezett kedvezmények biztosítására.

Másrészt célszerű lenne olyan szabályozás kialakítása, amely a vállalkozások számára az engedékenységi politika alkalmazásából eredő kedvezményeket nemcsak a GVH előtti eljárásban, hanem a bíróságok jogorvoslati eljárásában is biztosítja, jelenleg ugyanis a GVH által kiadott közlemények semmilyen módon nem kötik a versenytanácsi határozat jogszerűségét felülvizsgáló bíróságokat. (Így a bíróság a versenytanácsi határozat felülvizsgálata során a GVH engedékenység kérdésében hozott döntését felülbíráhatja.)

Harmadrészt az Európai Versenyhálózathoz (a továbbiakban: ECN) tartozó versenyhatóságok engedékenységi modell-programot fogadtak el, amely előírja, hogy a tagállami versenyhatóságok által működtetett engedékenységi programoknak átláthatónak, kiszámíthatónak és a jogbiztonságot legnagyobb mértékig szolgálónak kell lenniük. Ez az elvárás leginkább úgy valósítható meg, ha az engedékenységi politika legfontosabb elemei mindenki számára kötelező erejű törvényben vannak szabályozva. Kiemelendő, hogy bár a modell engedékenységi program jogi kötőerővel nem bír, az ECN versenyhatóságai – és így a GVH is – vállalták, hogy engedékenységi politikájukat a modell programnak megfelelően felülvizsgálják. Az európai bizottsági és tagállami engedékenységi programok e módon való közelítése hozzájárul az egységesebb európai engedékenységi politika kialakulásához és a kartellekkel szembeni még hatékonyabb, európai szintű fellépéshez.

A fentiek alapján a Javaslat törvényi szinten kívánja szabályozni azt, hogy

- milyen típusú jogsértések esetén lehet az engedékenységi politika alkalmazását kérni;
- milyen feltételek teljesülése esetén élhet bírság-elengedési és bírság csökkentési kérelemmel a kartellező vállalkozás;
- milyen kötelezettségek terhelik a vállalkozást az eljárás során annak érdekében, hogy kérelme sikeres legyen;
- melyek a feltételek teljesítésének és nem-teljesítésének következményei;
- a GVH milyen szempontok alapján bírálja el a kérelmet, és melyek az engedékenységi kérelem elbírálásával kapcsolatos fontosabb eljárási szabályok.

Mindezen kérdések törvényi szintű rögzítésére azért van szükség, mert bármely engedékenységi program csak akkor működhet eredményesen, ha a vállalkozás a kartell feltárása, illetve a bizonyítás megkönnyítése érdekében tett beismerés és a bizonyítékok önkéntes átadása fejében biztos lehet abban, hogy a hatóság a vele szemben hozott érdemi döntésében valóban csökkenti vagy elengedi a kiszabandó bírságot.

Az engedékenységi politika alapvetéseinek törvényi szabályozása egyébként nem idegen az európai versenyhatóságok gyakorlatától sem: ilyen megoldás található például a finn, a belga, a litván, a lett, a portugál, az osztrák, a lengyel, a svéd és a francia rendszerben is.

A formai részletkérdések tekintetében a Javaslat a GVH-nak lehetőséget ad arra, hogy úrlap kiadásával határozza meg a kérelmekkel szemben támasztott követelményeket. (E megoldást a hatályos versenytörvény is alkalmazza a fúziós kérelmek és a bejelentések vonatkozásában.) Megjegyzendő, hogy a Tpvt. 36. §-ának (6) bekezdése alapján továbbra is lehetőség lesz arra, hogy a GVH a jogalkalmazást segítő – a törvényi keretek között – az engedékenységi politikáról közleményt adjon ki.

A 9. §-hoz

A vállalkozások összefonódásának engedélyezése iránti kérelem előterjesztésének elmulasztása esetén a GVH legfeljebb napi ötvezer forint bírságot szabhat ki, mely összeg nem kellő mértékben elrettentő hatása a kérelem elmulasztására vonatkozóan, így az összeg megemlése indokolt.

A 10. §-hoz

A Javaslat e rendelkezése egyrészt szélesíti a bejelentő jogorvoslati jogát, mivel a hatályos szabályok értelmezésében olyan gyakorlat alakult ki, ami ezt a jogorvoslati jogot kedvezőtlenül szűkítette. Így a jövőben egyértelművé válik, hogy az eljárást megszüntető végzéssel szemben a bejelentőnek jogorvoslati joga van.

Másrészt a Javaslat adekvát megoldást ad arra az esetre is, amikor a jogorvoslati kérelem elkésett, vagy azt arra nem jogosult terjesztette elő. Az érdemi vizsgálat nélküli elutasítás ellen további jogorvoslat lehetséges akkor, ha olyan végzést támadott az elkésett vagy nem jogosulttól származó jogorvoslat, melynek érdemi jogorvoslati elbírálása ellen is lenne további jogorvoslat.

A 11. §-hoz

A Tpvt. egyrészt lehetőséget ad a GVH-nak arra, hogy a vállalkozások versenyellenes magatartásával szemben fellépjen, másrészt pedig arra is jogot biztosít, hogy a verseny szabadságát sértő közigazgatási döntéseket megtámadja. A Javaslat világossá kívánja tenni e Tpvt. szabály és a Ket. viszonyát, egyértelművé téve, hogy ha a GVH jogosult felszólítani a közigazgatási szerv döntése módosítására, visszavonására, akkor a közigazgatási szerv jogosult is ezt megtenni. A Javaslat továbbá azt is kimondja, hogy ha a verseny szabadságának korlátozásából másoknak előnye származik (pl.: egy új piacra lépés megakadályozásából a korábban piacon lévő versenytársaknak), akkor az új belépő jogellenes távoltartásából adódó előnyük nem tekinthető olyan jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jognak, ami a Ket. szerint a döntés módosításának, visszavonásának akadályát képezhetné.

A GVH csak egyéni panaszokból, bejelentésekből értesül a verseny szabadságát sértő döntésekről. Az ilyen jellegű információk áramlásának értelemszerűen előfeltétele, hogy a GVH e hatásköréről tudjanak az érintettek. Mivel ez a lehetőség nem köztudott, célszerű lenne javítani a Gazdasági Versenyhivatal információhoz jutási lehetőségét, olyan módon, hogy ha a GVH tudomására jut egy adott ügy kapcsán egy bizonyos közigazgatási szerv jogsértő gyakorlata, akkor felvilágosítást kérhessen a hasonló tárgyú ügyekben hozott döntésekről, vagy együttműködést alakíthasson ki az adott döntés-típust másodfokon elbíráló közigazgatási szervvel, melynek eredményeképpen vélhetően hatékonyabban felszámolható lesz egy-egy jogellenes közigazgatási gyakorlat.

E GVH jogosítványok gyakorlásához kapcsolódik a Javaslat 18. §-ának (9) bekezdése is.

A Tptv. 85. §-a alapján a GVH először a verseny szabadságát sértő közigazgatási döntés módosítására vagy visszavonására szólíthatja fel a döntést hozó közigazgatási szervet, ennek hatástalansága esetén pedig a döntést bíróság előtt megtámadhatja. Erre a hatályos törvény – a döntés jogerőre emelkedésétől számítva – hat hónapos jogvesztő határidőt állapít meg. A közigazgatási döntések azonban gyakran határozatlan, vagy hosszú időre hoznak létre versenyellenes állapotot. Az ilyen döntésekről általában ritkán, s a döntések meghozatalát követő jelentős idő elteltével értesül a GVH. A közigazgatási döntés megtámadására biztosított jogvesztő határidő alatt a GVH-nak mérlegelnie kell, hogy a kifogásolt döntés valóban sérti-e a verseny szabadságát, amennyiben pedig úgy ítéli meg, hogy igen, akkor e határidő alatt kell felszólítania a döntéshozó közigazgatási szervet, és bevélni, hogy az eleget tesz-e a felszólításnak, azaz a döntését módosítja vagy visszavonja-e. Végül pedig a döntés bíróság előtti megtámadása esetén a megalapozott kereset előkészítésének is időigénye van.

Ennek az eszköznek a kihasználhatóságát javítaná a Javaslat azzal, hogy a verseny szabadságát sértő közigazgatási döntések megtámadására a jövőben hosszabb, egy éves határidőt biztosítana.

A 12. és a 13. §-hoz

A Tptv. 2–7. §-ait tartalmazó II. Fejezete a tisztességtelen verseny tilalmáról szól. A Tptv. 86. §-a szerint a 2–7. §-okban foglalt rendelkezések megsértése miatti eljárás lefolytatása a bíróság hatáskörébe tartozik. A Tptv. 86. §-ának (2) bekezdése taxatív felsorolja, hogy a keresetlevélben a felperes mit kérhet a bíróságtól. A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv preambuluma (13) bekezdése megemlíti azt a lehetőséget, hogy a tagállamok az irányelv rendelkezéseit a tisztességtelen verseny cselekményekre is alkalmazzák. A szellemi tulajdonjogokról szóló törvényekben, illetve az irányelvben a szellemi tulajdonjogok megsértése esetén támasztható igényekről szóló lista bővebb, mint a Tptv.-beli, indokolt e jogkövetkezmény rendszerek jogrendszeren belüli egységesítése.

Az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CLXV. törvény – az irányelvvel harmonizálva – bevezette a keresetlevél benyújtását megelőzően előterjeszhető ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálására és az így elrendelt határozat hatályon kívül helyezésére vonatkozó szabályokat, a biztosítási intézkedésre, az ellenbiztosítókra, az ellenfél bizonyításra való kötelezésére, továbbá a biztosíték letételére és az annak összegéből való kielégítés határidejére irányadó rendelkezéseket, az előzetes bizonyítás különös szabályait, valamint az ellenfél meghallgatásának mellőzésére vonatkozó rendelkezéseket az előzetes bizonyítás és az ideiglenes intézkedés kapcsán. Ezek a rendelkezések eltérnek a Pp. általános szabályaitól.

A jogsértésekkel szembeni hatékonyabb fellépés érdekében a Javaslat javasolja a tisztességtelen verseny cselekményeket elkövetőkkel szemben érvényesíthető igények körének Tptv.-beli kiszélesítését.

A fenti rendelkezések versenyjogi jogsértésekre való alkalmazása kapcsán figyelemmel kell lenni arra, hogy mely versenyjogi tényállások esetén indokolt az alapvetően szellemi tulajdoni logikára épülő szabályrendszer előírása. Nem minősíthető például a szellemi tulajdoni logikával rokoníthatónak a Tptv. 2. §-ának a tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmára vonatkozó generálklauzulája, a bojkottfelhívás 5. §-ban foglalt tilalma, valamint a versenyztetés, árverés és tőzsdei ügylet tisztaságát biztosítani hivatott 7. §. Ezzel szemben indokolt lehet a szellemi

tulajdonjogok megsértése esetén alkalmazható szankciórendszer kiterjesztése az üzleti titok versenyjogi védelmét biztosító 4. §-ra, tekintettel arra is, hogy az üzleti titok védelmét a TRIPS Megállapodás 39. cikke is biztosítani rendeli. A jellegbitorlást tilalmazó 6. § esetében, amely a védjegybitorlással, illetve az áru hamis megjelölésének és az iparjogvédelmi jogok megsértésének (Btk. 296. §, illetve 329/D. §) büntetőjogi kategóriáival rokon, szintén helye lehet a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének szabályaihoz hasonló rendelkezések alkalmazásának.

A 14. §-hoz

A 88/C. §-hoz: a kartellezéstől való visszatartó erőt növelné, ha a károsultak módszeresen fellépnének kártérítési perek formájában a kartellezők által okozott kár megtérítése érdekében. Ez a kár jellemzően abból adódik, hogy a kartellezők által érvényesített ár magasabb lesz, mintha az valódi versenyben alakult volna ki. (Ez akkor is így van, ha a kartellezők nem közvetlenül az árat határozták meg, hanem például felosztották egymás között a piacot, vagy limitált mennyiségi kvótákat határoztak meg, ugyanis ezek a versenykorlátozások – közvetetten ugyan –, de hatást gyakorolnak az árakra.)

Az ilyen kártérítési perekben a felperesnek alapvetően két dolgot kell bizonyítania: az alperesek jogellenesen jártak el, továbbá e magatartásukkal neki kárt okoztak. Az első feltételt illetően (jogellenesség) a felperes könnyű helyzetben van akkor, ha a GVH az alperesek jogsértését határozattal megállapította, ugyanis a Tptv. 88/B. §-ának (6) bekezdése értelmében a kártérítési per bírósága a GVH határozatának jogsértést megállapító részéhez kötve van, vagyis ezt már nem kell a felperesnek bizonyítania.

Problematikus viszont az okozott kár mértékének, valamint az alperesi magatartás és a károsodás közötti okozati összefüggésnek a bizonyítása. Az alapvető nehézség abban áll, hogy a felperesnek bizonyítania kell, hogy kartell hiányában mi lett volna a piaci ár, továbbá azt is, hogy az ártöbbletet nem építette be a saját áraiba, azaz a kárt nem háritotta át másra.

A károsultak jogérvényesítését segítő a Javaslat vélelem felállítását javasolja a jogsértés által „okozott” ár mértékére vonatkozóan, melyet azonban alperes ellenbizonyítással megdönthet. E megoldás azért kedvező a felperesnek, mert a bizonyítási nehézség így a jogsértőkre hárul.

A Javaslat a vélelmet csak a legsúlyosabb jogsértésekre, az ún. kőkemény (hardcore) kartellekre javasolja bevezetni. Ezek a jogsértések szinte bizonyosan befolyásolják az árat, így közvetlen hatásuk e vonatkozásban egy egyszerű számszerű törvényi vélelemmel megragadható. Mivel azonban a lentebb kifejtett bizonyítástechnikai körülmények a vélelem előírását csak az eladó (szolgáltatást nyújtó) oldalán indokolják, a javasolt szabály nem terjed ki a vevői árkartellekre.

„Ha a törvényhozó valamely tényt felvesz ugyan a jogszabály tényállásába, de viszont azt akarja, hogy az a fél, aki a jogszabályra hivatkozik, ezt a tényt ne legyen kénytelen bizonyítani: akkor 'vélelmet' állít fel arra nézve, hogy ez a tény valóban veendő. (...) A tulajdonképpeni vélelem szerkezete, hogy az egyik tény valósága (bizonyított volta) esetében egy másik tényt kell egyelőre valóban tartani. (...) minden vélelem törvényes bizonyítási szabály (vagyis perjogi természetű). (...) A tulajdonképpeni vélelem pedig a közvetett bizonyításnak egyik neve, vagyis következtetés valamely (bizonyított) tényből valamely más tényre, amely következtetésnek a törvény teljes kötött bizonyító erőt tulajdonít.” (Szladits Károly: A magyar magánjog vázlat. Budapest, Grill, 1933., 47. old.)

Törvényi vélelem felállítása olyan esetekben indokolt, amikor a valóság szinte kivétel nélkül „visszaigazolja” a vélelmet, továbbá a vélelem bevezetése érdemben „egyszerűsít” is eljárási

szempontból („megtakarítást” eredményez), mivel a jog által kedvezményezett személyt és az igazságszolgáltatást jelentős terhektől kímélheti meg. A vélelem kockázattelepítést is jelent, melynek során a jog inkább a jogosultak és nem a jogsértők felé húz „szívesebben”, különösen, ha a törvényileg telepített kockázat elhárítására inkább a jogsértő rendelkezik eszközökkel (pl. bizonyítási értelemben).

Jelen esetben a törvényi vélelem megalkotását megalapozó indokok és körülmények fennállnak. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a vállalkozások azért hoznak létre kartellt, hogy a piaci árat ezzel befolyásolják, vagyis (a profitjuk növelése érdekében) például eladói kartell esetében vagy emelni akarják a kartell révén az árakat, vagy ki akarják zárni vele a verseny árcsökkenő hatását. Továbbá az árat alakítani kívánó, kínálati oldali piaci szereplők a piaci árakról, illetve az azokra ható költségekről közvetlenebb információkkal rendelkeznek, mint vevőik, így számukra könnyebb a bizonyítás. Ha a vevőnek kell bizonyítania, már az „első lépést” is csak úgy tudja megtenni, hogy kéri a bíróságot, kötelezze alpereseket az általuk a múltban alkalmazott árak (költségek) bemutatására. Az itt jelentkező információhiány már a kereset benyújtását is hátráltathatja. Mindezek a megállapítások a piacfelosztásra és a kibocsátás korlátozásra hasonlóan érvényesek.

A vélelemre tekintettel a kartellezőknek kellene bizonyítaniuk, hogy a kartell hiányában sem lett volna alacsonyabb az ár. Bizonyításuk feltehetően arra is kiterjed majd, hogy a kartell célja nem az árak emelése (árcsökkenés megelőzése) volt. Ha ez az ellenbizonyítás sikertelen a vélelem beáll. E javasolt szabály kockázattelepítő hatása az, hogy az olyan kivételes esetekben, amikor a bizonyítás ellehetetlenül, nem a károsultra, hanem arra telepíti a kár viselésének kötelezettségét, akinek jogsértő magatartása megállapítást nyert.

A vélelem százalékos mértékének meghatározásában a Javaslat a nemzetközi irodalomban közzétett vizsgálatokra és egyes külföldi versenyhatóságok gyakorlatára támaszkodik. Megjegyzendő, hogy a vélelem százalékos mértékét – mivel célja a bizonyítási teher igazságosabbá tétele – nem csak ahhoz szükséges igazítani, hogy mi az a minimális kármérték, ami tipikusan elő szokott fordulni, hanem azt úgy kell meghatározni, hogy minimálisan elégséges legyen ahhoz, hogy a károsult számára a perindítás kockázatát elfogadható mértékűvé tegye. E nélkül ugyanis a felek helyzete végletesen egyenlőtlen lenne (a jogsértő javára), hiszen a károsultra túlzottan kockázatos lehet – a bizonyítási nehézségek miatt – jogai perben való érvényesítésének megkísérlése.

A vélelem jogrendszerünkben nem ritka jelenség. A polgári jogban is számos vélelem található, melyek megalkotása sok esetben nem csupán a ténybeli valószínűségek leképezésére vezethető vissza, hanem jogpolitikai indokokat is tükröz (pl. Csjt. 35. §, Ptk. 118. §, 201. § (1) bekezdés, 203. § (2) bekezdés, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 37.§-ának (3) bekezdése).

Még a számszerűsített (ráadásul megdönthetetlen) vélelemre is ismer példát a polgári jog: a törvényben meghatározott késedelmi kamat mértéke egy kárvélelem: a késedelmes fizetés a törvényben meghatározott mértékű kárt okozza. A mérték meghatározása „önkéntes”, abban az értelemben, hogy csak hozzávetőlegesen tükrözi az aktuális időszak piaci kamatkondícióit. A késedelmi kamaton felüli kár követelhető (Ptk. 301. § (1) bekezdés: pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.)

Mindezek a példák azt igazolják, hogy a javaslat szerinti megoldás egyáltalán nem idegen a polgári jogunktól.

A Javaslat szabályai alapján felperesnek (a károsultnak) a következőket kell bizonyítania ahhoz, hogy a vélelem alkalmazásra kerülhessen. A kartell-megállapodást, illetve az alperesnek ebben való részvételét – ebben a GVH határozatára támaszkodhat. Az alperes árral kapcsolatos jogsértő magatartásnak felperes az érintettje (pl. vevője). Alperes jogsértő magatartása az árra hatást gyakorolhatott – attól ugyanis, hogy a Javaslat bizonyítási segítséget nyújt a kár mértékének meghatározása tekintetében, még nem mentesülhet a károsult az alól, hogy az okozati összefüggés valószínűségét feltárja a jogsértő magatartás és a károsodás között. Ha mindezt bizonyítja, a hatás mértékét – de csak 10% erejéig – nem kell bizonyítania. A károsultra még e szabály bevezetése esetében is még jelentős további bizonyítási teher nehezedik: igazolnia kell, hogy eleget tett kárenyhítési kötelezettségének (pl.: próbálkozott más, olcsóbb beszerzési forrással, illetve ilyen nem volt), továbbá azt is, hogy a kárt nem hárította át másra (azaz azt nem tudta beépíteni az áraiba, illetve beépítette, de emiatt pl. csökkent a forgalma). Továbbá, a kártérítés összegének megállapításához értelemszerűen bizonyítania kell azokat a körülményeket, melyek a kártérítés összegének meghatározásában relevánsak (pl. az általa vásárolt áru mennyisége).

A javasolt szabály kapcsán végezetül megjegyzendő, hogy nem érinti azokat az eseteket, mikor a károsult kára nem az érvényesített árakban testesül meg. Ilyenkor az általános kártérítési szabályok irányadók.

A 88/D. §-hoz: az engedékenységi intézménye a kartellek felderítésének világszerte egyik legfontosabb eszköze. Magyarországon az „engedékenységes ügyek” száma elenyésző. Ennek egyik oka az lehet, hogy a kártérítési perek esetében az engedékenységre részesülő vállalkozás helyzete kedvezőtlen. A GVH jogsértést megállapító határozatát ő ugyanis jellemzően nem támadja meg, míg kartelltársai többnyire igen. A többfokú közigazgatási per időtartama alatt vele szemben a kártérítési per megindítható, és akár be is fejezhető, ráadásul a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján közös károkozás esetében a károkozók egyetemlegesen felelősek a károsult irányában, vagyis a károsult bármelyiküktől a teljes kára megtérítését követelheti, az engedékenységre részesülő a többi jogsértő helyett is fizethet, amit ugyan később visszakövetelhet tőlük, de ez így is jelentős veszteséget okozhat számára.

A Javaslat azzal kedvezne az engedékenységre részesülőnek, hogy felelőssége csak akkor kerülhetne érvényesítésre, ha a többi jogsértővel szemben a követelés behajtása eredménytelen volt. E szabály úgy kedvez az engedékenységre részesülőnek, hogy egyúttal nem sújtja a károsultat. A Javaslat továbbá azzal is enyhíteni kívánja az engedékenységre részesülő vállalkozás kártérítési szempontból kedvezőtlen helyzetét, hogy a vele szemben indított kártérítési pert felfüggeszteni rendeli addig, amíg a kartelltársak által a GVH határozatának felülvizsgálata iránt indított közigazgatási per jogerősen be nem fejeződik. A Javaslat e szabályokat csak a teljes bírságelengedésben részesülő vállalkozás számára biztosítja.

A 15. §-hoz

Növelné a legsúlyosabb versenyjogi jogsértésektől, azaz a kartellektől való visszatartó erőt a vezető tisztségviselők személyes versenyjogi felelősségének megteremtése.

Ha egy gazdasági társaság az árak rögzítésére, illetve a piac felosztására irányuló megállapodást köt, vagy más összehangolt magatartást tanúsít, és ezzel a versenyt korlátozza, akkor a gazdasági társaságnak a Tpv-t., illetve az EK-Szerződés rendelkezéseibe ütköző magatartását a GVH határozattal állapítja meg. Ilyen esetben nemcsak a gazdasági társaság, hanem annak a vállalati döntéshozónak a felelőssége is fennáll, aki a jogsértő magatartás időszakában a gazdasági társaságnál vezető tisztségviselő volt, miközben a GVH a jogsértő magatartás miatt jelenleg csak a gazdasági társaság bírságotól jogosult.

A legsúlyosabb versenyjogi jogsértések elkövetése olyan horderejű „vétség”, amelynek megakadályozása minden vezető tisztségviselő alapvető kötelezettsége; így például a versenytárral történő áregyeztetés nem minősülhet olyan kérdésnek, melyben a döntési jogkör delegálható lenne, ilyen döntés a vezető tudtán kívül nem történhet meg. Tekintettel arra, hogy a Gt. 30. §-ának (2) bekezdése szerint a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal kötelesek ellátni, felelőségük fennáll a gazdasági társaság versenyjogi szabályt sértő magatartása esetén is.

Megjegyzendő, hogy a Tpv. 11. §-a alapján tiltott versenykorlátozó megállapodások létrehozásában nemcsak a gazdasági társaságok (szövetkezetek), hanem köztestületek, egyesületek és más hasonló szervezetek is érintettek lehetnek. A társadalmi szervezetek döntési mechanizmusai azonban eltérőek a gazdasági társaságok működésétől (például döntéseik gyakran a teljes tagság közreműködésével születnek), ezért a vezetők, vezető testületi szervek felelőségét nem indokolt kimondani, tekintettel arra is, hogy ezek a szervezetek bizonyos esetekben törvényes feladataik teljesítése közben, azonban azokat helytelenül értelmezve „tévednek” a versenyjog területére, vagyis nem állítható róluk, hogy a versenyjog működésük egészét érintené. (Lásd például a kamarák etikai kódexeivel kapcsolatos versenyjogi problémákat.) Megemlítendő az is, hogy a Tpv. nem teheti lehetővé a külföldön honos vállalkozások vezető tisztségviselőinek hasonló felelőségre vonását, mivel esetükben nincs mód egy ilyen szankció kikényszerítésére.

A javaslat lehetőséget adna a vezető tisztségviselőknek a szankció alóli kimentésre. Erre egy külön bírósági nemperes eljárásban kerülne sor, a GVH határozat (illetve annak bírósági felülvizsgálatában hozott ítélet) jogerőssé válása után. A GVH által lefolytatott versenyfelügyeleti eljárásban nem lenne célszerű a vizsgálatot megkettőzve egyszerre értékelni a versenyjogi magatartást és a vezetői személyes felelőséget, ugyanis a két tárgy különböző vizsgálatot követelne, a kettő összevegyítése zavarokat okozhatna. A főszabály a szankció automatikus beállása lenne, tekintettel arra, hogy a vezetőktől elvárható a súlyos versenyjogi jogsértések elkerülése, de a kivételes esetekben az érdekelt „személyére szabott” bizonyítással kimentethetné magát.

A kimentési eljárás a javaslat szerint azért nemperes eljárás, mert nincs olyan ellenérdekelt személy, aki egy peres helyzetben ellenérdekelt félnek minősülhetne. (Természetesen a szankció érvényesítésében a szabályt előíró állam érdekelt. Az állam „képviselőt” itt a bíróság látná el, mivel nincs olyan specializált állami szerv, amely a konkrét perbe bevonható lenne. Tekintettel arra, hogy a kimentési bizonyítás jogi szempontból leginkább társasági jogi kérdéseket érintene, a GVH nem lenne alkalmas az alperesi szerep ellátására.)

A szankció alkalmazásához vezető úton azonban a kimentési eljárást garanciális okból még megelőzi egy másik, egyszerű, alapvetően ténymegállapításra szorító eljárás. Az első lépés ugyanis az, hogy a GVH (a versenyfelügyeleti eljárás és a kapcsolódó közigazgatási per jogerős lezárása után) a nyilvános cégnyilvántartás adataiból megállapítja, hogy kik azok a vezető tisztségviselők, akikre – figyelemmel arra, hogy a versenyfelügyeleti határozat, illetve az azt esetlegesen megváltoztató jogerős bírósági döntés a jogsértést mely időszakra nézve állapította meg – a szankció kiterjedhet. Erről külön végzést kell hozni, melyet az érintettekkel közölni kell. E végzés ellen önálló, egyfokú jogorvoslatnak van helye. Jogorvoslat hiányában, illetve a jogorvoslat jogerős elbírálását követően nyílik meg a határidő a szankció alóli mentesülést biztosítani képes bírósági nemperes eljárás megindítására.

A vezető tisztségviselő a szankció alól az eljárás során több módon mentheti ki magát. Egyrészt nyitva áll számára az a lehetőség, hogy bizonyítja, kik voltak azok a vezető tisztségviselők, akiknek konkrét döntései képezik a jogsértés alapját. Ehhez azonban nem feltétlenül

állnak rendelkezésére a szükséges bizonyítékok, s ilyenkor a nemleges bizonyítás önmagában is nehéz feladat lehet, ezért a Javaslat kétirányú segítséget is nyújt az érintettek számára.

Egyrészt az érintett személy indítványozhatja a bíróságnak, hogy az nyilatkoztassa a GVH-t arra nézve, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban beszerzett bizonyítékok mely személyek tevőleges részvételét bizonyítják a jogsértés elkövetésében; ehhez kapcsolódóan a szükséges dokumentumok becsatolására is kötelezhető a GVH.

Másfelől a Javaslat kiemel egy olyan tényt, melyet a bíróság köteles elfogadni kimentési bizonyítékként (azaz rögzíti annak bizonyító erejét), mérlegelés nélkül. E kimentési lehetőség az, ha a vezető tisztségviselő (pl. a saját feladatát, „munkakörét” meghatározó okirattal) bizonyítani tudja, hogy a vállalkozás tevékenységének az a része, melyhez a jogsértés elkövetése kapcsolódik, nem tartozott az ő személyes felelősségébe. Ilyen eset pl. az, amikor árkartell esetében az árképzés nem az ő „hatásköre” volt, vagy olyan területi részegységet irányított, amelynek semmi köze nem volt a jogsértő tevékenységhez, mert az egy másik területi egységhez kapcsolódott. Nem kétséges, hogy a feladatát, jogviszonyának tartalmát meghatározó dokumentumnak vezető tisztségviselőtől elvárható gondos eljárás mellett jellemzően rendelkezésére kell állnia, így nem olyan bizonyítékot követel tőle a törvény, aminek tipikusan ne lenne birtokában. Természetesen nem érvényesülhet ez a kimentési ok, ha azt a bizonyítékok cáfolják (pl. az adott személy „munkaköre” ugyan más volt, mégis ő írta alá a lefoglalt kartell-megállapodást).

A Javaslat a kimentés szempontjából releváns kérdésnek a döntéshozatalban való részvételt tekinti, vagyis nem teszi például a kimentés feltételévé az utólagos tudomásszerzés esetén a jogsértés abbahagyása érdekében való fellépést, illetve a jogsértő magatartás kifejtésében való részvétel hiányát. Ezt a megközelítést egyrészt a bizonyítási nehézségek elkerülése indokolja (hogyan bizonyítható a tudomásszerzés hiánya, mikor tekinthető úgy, hogy egy gazdasági részfeladat végrehajtása a jogsértés részét képezi stb.), másrészt az, hogy társasági jogi szempontból is kérdéses a vezető utólagos cselekvési/nemcselekvési lehetősége. A kimentést megalapozó körülmények a gazdasági társaság belső működésével függenek össze, melyek bizonyítására az érintett vezető tisztségviselő van a legjobb helyzetben.

A Javaslat közvetlen részvételt követel meg a felelősség megállapíthatóságához. Nem minősül a jogsértést eredményező döntésben való közvetlen részvételnek az, ha a vezetőt abban terheli felelősség, hogy a cég működését, a munkatársak feladatainak elosztását úgy szervezte meg, illetve olyan belső rendszert hozott létre, amely nem akadályozta meg az ilyen jogsértések elkövetését.

Összességében tehát azt a vezető tisztségviselőt fogja a szankció sújtani, aki nem tudja bizonyítani, hogy a jogsértéssel érintett tevékenység nem az ő felelősségi körébe tartozott, illetve ha a tevékenység az ő felelősségi körébe tartozott, akkor nem tudja bizonyítani a konkrét felelősök személyét, akár a GVH iratanyaga, akár egyéb bizonyítékok alapján. E szabályok következtében előállhat kivételesen az a helyzet, hogy minden vezető tisztségviselő kimenti magát, pl. a belső felelősségdelegálások következtében. A Javaslatnak azonban nem is az a célja, hogy mindenképpen szankcionáljon „valakit”, hanem csak az, hogy az olyan vezető tisztségviselő ne kerülje el a szankciót, akinek felelőssége egyszerűen, objektív kritériumok alapján megállapítható.

A javasolt, újszerű eljárásrend lényege az, hogy az érintett vezető tisztségviselőt kötelezi bizonyításra, amit a vezetők általános felelőssége alapoz meg, így aktivitásra sarkallja őket az eljárásban, és nem egy hatóságra telepíti azt a szinte teljesíthetetlen feladatot, hogy a vállalat belső felelősségi rendjét kibogozza, melyre megfelelő eszközök nem is állnának rendelkezésre. Ugyanakkor a kimentésre is viszonylag egyszerű lehetőséget nyújt a Javaslat. A felelősség

vélelmezésének indokoltsága pedig azon alapszik, hogy a vezető tisztségviselőtől elvárható az ilyen súlyos jogsértések megakadályozása.

A nemperes eljárás jogerős lezárását követően a GVH ellenőrzi, hogy a jogsértésben érintett vállalkozásánál megszűntették-e a szankció hatálya alá eső személy vezetői megbízatását. Ha ez nem történt meg, a GVH a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárását köteles kezdeményezni (a 2006. évi V. törvény 77. §-a (1) bekezdésének *ba*) pontja alapján). Megjegyzendő, hogy annak kiszűrésére, hogy az érintett személy más (pl. egy újonnan alapított) társaságnál nem tölt-e be ilyen funkciót, ez a mechanizmus nem alkalmas, viszont a cégjog azon általános megközelítése ebben az esetben is alkalmazandó, hogy főszabály szerint az érintettek nyilatkozatot tesznek a törvényi feltételek teljesítéséről, s e nyilatkozat valótlanúsága esetében viselik azért a felelősséget.

A 16. §-hoz

A hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértése esetén az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény (továbbiakban: Ártv.) 16. § és 18. §-a szerint a hatósági ár megállapítója határozatával:

- intézkedik a jogszerű állapot helyreállításáról (a jogszabályt sértő árral elért többlet árbevétel visszatérítéséről, vagy az állam javára történő befizetéséről és a jogszerű ár érvényesítéséről), továbbá
- ha a határozat felülvizsgálatát nem kérték a bíróságtól, akkor a határozatot bírság kiszabása végett megküldi a GVH-hoz.

A hatósági ár megsértését megállapító határozattal szemben fellebbezésnek nincs helye, a bíróságnál azonban – a határozat közlésétől számított harminc napon belül – kérhető a határozat felülvizsgálata. Ha a bíróság a jogsértést megállapítja, azt – bírság kiszabása végett – megküldi a GVH-hoz. A bírság kiszabására mindkét esetben a Tpv.-ben foglaltak az irányadók.

A hatósági árak megsértéséhez fűzött jogkövetkezmények kiszabásának a GVH-hoz telepítése a gazdasági átmenet időszakából ered, és egy olyan gondolkodásmódot tükröz, amely még nem határolta el egyértelműen a GVH feladatait az árelőirányozástól. Mára meghaladottá vált, hogy a gazdasági verseny szabadságát és tisztaságát felügyelő Gazdasági Versenyhivatal a szabályozott, hatósági árak kikényszerítésében működjön közre.

Ezért, valamint az eljárás egyszerűsítése céljából is a hatósági árak megsértése esetére előírt bírság-kiszabási feladatot a hatósági ár megsértését megállapító szervhez célszerű telepíteni. A hatósági ár megsértését megállapító szerv határozatában megállapítja a jogsértő magatartással elért előnyt is, így jobb helyzetben van a jogsértés súlyának megfelelő mértékű bírság kiszabásában.

A Tpv. „jogelődjének” számító, a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény 48. §-ának (1) bekezdése szerint – a hatósági árak megsértése esetén indított eljárásokban is – a bírság összegét a jogsértő magatartással elért anyagi előny, vagy a fogyasztóknak és a versenytársaknak okozott kár összegéhez igazodóan kellett megállapítani. A hatósági árak megsértése esetére a Javaslat visszatér ehhez a bírságkiszabási szemponthoz, azaz a bírságot a jogsértő magatartással elért előnyhöz kell majd igazítani.

E változtatásokhoz kapcsolódnak a Javaslat 18. §-a (8) bekezdésének *c-d*) pontjai is: az Ártv. érintett §-ai a fenti módosításokra tekintettel értelemszerűen hatályon kívül helyezendők. A jövőben a hatósági árak megsértése esetén hozott határozatok bírósági felülvizsgálati lehetőségére az Ártv. 17. §-ának (2) bekezdése lesz irányadó.

Az Ártv. módosításához hasonlóan változtatja meg a Javaslat a villamos energiáról szóló törvény hasonló rendelkezéseit.

A 17. §-hoz

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 187. §-a (1) bekezdése *b)* pontjának módosítására a Javaslat által tartalmazott törvénymódosítás 13. §-ával összefüggésben van szükség.

A kamarák – a Polgári Törvénykönyv szerint – olyan köztestületek, melyek ugyan közfeladatot (is) ellátnak, azonban az önigazgató jellegük – az egyesülethez hasonlóan – rendkívül erős. Ezen jelleg biztosításának egyik kiemelten fontos eleme, hogy a kamarai tagok a különböző vezetői tisztségekre a törvényi keretek között választójoggal rendelkeznek és választhatók. Az igazságügyi szakértői kamaráról szóló 1995. évi CXIV. törvény alapján a kamarai tisztségviselőket a kamara tagjai közül négyéves időtartamra titkosan választják, azonban azonos tisztségre a kamarai tag legfeljebb két alkalommal választható meg. Annak érdekében, hogy a kamarai tagok a saját szervezetük vezetéséről szabadon dönthessenek, indokolt a két ciklusra vonatkozó törvényi korlát feloldása. Az igazságügyi szakértők az igazságszolgáltatásban egyre hangsúlyosabb szerepet töltenek be, mivel a specializáció és a tudomány fejlődése folytán a legtöbb bíróság elé kerülő jogvitában olyan szakkérdések merülnek fel, amelyek elbírálása érdekében nélkülözhetetlen a szakértő kirendelése. Tekintettel arra, hogy egy jól funkcionáló kamara nagymértékben hozzájárul a szakértők megfelelő feladat-ellátásához, biztosítani szükséges a kamara zökkenőmentes működését.

A 18. §-hoz

A Javaslat a jogbiztonság kiemelkedően fontos szempontjára tekintettel részletes hatálybaléptetési és átmeneti szabályokat határoz meg; az új anyagi jogi magatartási normák csak a hatálybalépés után tanúsított magatartásokra terjedhetnek ki. Egyes eljárási rendelkezéseket viszont már a folyamatban lévő ügyekben is indokolt alkalmazni.